

javna prodaja izvršenikovog broda, pravno je neodlučno ostalo da li je ta prodaja izvršena kao privremena mjera osiguranja u vanparničnom postupku ili pak kao prodaja javnom dražbom u izvršnom postupku radi namirenja izvršnih tražbina tražitelja izvršenja. Prema tome, s ostvarenom kupovninom broda "Ramona" koji se nalazi u depozitu kod Općinskog suda u Zadru, treba postupiti na potpuno jednaki način kao da je do te kupovnine došlo prodajom na javnoj dražbi u izvršnom postupku, pa stoga prvostepeni sud zahtjev tražitelja izvršenja za prinudno izvršenje njegove novčane tražbine utemeljene na izvršnoj presudi br. P 900/73 treba uzeti kao zahtjev za pokretanje postupka za oglašavanje razdiobnog ročšta, a okolnost što su sredstva u depozitu kod Općinskog suda u Zadru je potpuno jednaka situaciji kao da se sredstva nalaze u depozitu kod banke.

Dosljedno tome, prvostepeni sud u nastavku postupka treba u svemu postupiti prema pravnim pravilima cit. bivše Uredbe (dakle baš Okružni privredni sud Split, a ni pošto ne Općinski sud Zadar). Nadalje, bit će potrebno da prvostepeni sud obavijesti Općinski sud u Zadru o tome da je ovaj postupak u tijeku i da sredstva depozita moraju ostati nedirnuta do okončanja razdiobe kupovnine.

U postupku za razdiobu kupovnine zahtjev tražitelja izvršenja treba smatrati prijavom za realizaciju tražbine iz spomenute kupovnine.

Kraj iznesenog valjalo je uvažanjem žalbe tražitelja izvršenja ukinuti pobijano rješenje i odlučiti kao u izreci.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Sl 2046/76-2
od 30.XII 1977.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Zastara iz ugovora o prijevozu - Zastara iz špediterskog posla - Prekid zastare - Stranke ne mogu produljiti sporazumno zastarne rokove predviđjene zakonom - Zastara iz ugovora o prijevozu stvari iznosi godinu dana, a ona iz špediterskog posla tri godine -

Zastara se prekida pozivom na miješanje u parnicu, pa kada se i pozvani tom miješanju nije odazvao

Medju strankama nije sporno da je prvotuženi - brodar svojim motornim brodom prevezao za tužiteljevog (osigurateljevog) prednika teret kikirikija u količini od 1.600 vreća; da se kao primalac tereta po teretnici pojavio špediter; da je teret iskrعان u luci gdje ga je Poduzeće za lučki prekrcaj i uskladištenje prihvatilo i uskladištilo; da je avarijski komesar po zahtjevu špeditera izvršio pregled robe nakon iskrcaja i ustanovio da je kikiriki zaražen insektima; da je teret u brodu bio složen u neposrednom dodiru sa teretom sojine sačme; da je roba uslijed zagađenja bila fumigirana, te da je uslijed zagađenja bila prodana po sniženoj cijeni za industrijsku preradu.

Takodjer nije sporno da je osiguratelj u predmetu Okružnog privrednog suda u Rijeci br. P 531/74 presudom od 11.XII 1974. (potvrđenom od strane Višeg privrednog suda u Zagrebu presudom od 16.XII 1975. br. Sl 2132/75) odbijen s tužbenim zahtjevom protiv javnog skladištara radi isplate iznosa od din. 318.277 spp s naslova naknade štete. Ovo iz razloga što odštetni zahtjev protiv skladištara nije osnovan, jer je u postupku utvrđeno da je skladištar predao teret u istom stanju u kojem ga je primio na uskladištenje.

Nadalje nije sporno da je takodjer u spomenutom predmetu P 531/74 presudom od 5.VI 1972. u spisu P 61/72 (koji je pripojen predmetu P 531/74) odbijen tužbeni zahtjev osiguratelja protiv broдача radi isplate iznosa od dinara 263.056,50 spp, zbog zastare pozivom na odredbu čl.128. Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, jer je istekao jednogodišnji zastarni rok protiv broдача.

Najzad nije sporno ni to da je u predmetu P 531/74 osiguratelj povukao tužbu protiv špediterskog poduzeća, a nakon toga se špediter na poziv osiguratelja umiješao na njegovu stranu kao umješač (tj. kao umješač na aktivnoj - tužiteljevoj strani - protiv prvotuženog broдача i drugotuženog skladištara kako se to vidi iz ročišnog zapisnika od 7.III 1972. u spisu P 61/72).

U ovom predmetu tužitelj, dakle osiguratelj ustaje tužbenim zahtjevom protiv prvotuženog broдача radi isplate dinara 31.396 s 12% kamata od 6.I 1972. do isplate s naslova naknade štete u vezi s manjkom, odnosno kvarom prevezenog kikirikija brodom, a s tvrdnjom da ga je taj brodar oštetiо na slijedeći način. Izmedju prednika tužitelja i tuženog broдача bio je zaključen ugovor (u usmenom obliku) da brodar neće stavljati prigovor zastare, pa je dakle spo-

razumom stranaka produžen rok zastarjevanja tražbine prema brodaru, iznad jednogodišnjeg zastarnog roka. Međutim, kada je taj rok istekao - kada je došlo do spora - brodar je ipak ne držeći se toga dogovora stavio prigovor zastare i na taj način ošteti tužitelja, jer je sud odbio tužbeni zahtjev uvažanjem prigovora zastare protiv brodara.

Prvotuženi brodar protivi se ovakvom tužbenom zahtjevu kao neosnovanom. Smatra se da se prema odredbama Zakona o zastarjelosti potraživanja zastarni rokovi ne mogu produžavati sporazumom stranaka, pa je zato navodni ugovor o produženju roka zastare ništav. Konačno napominje da se ni sam tužitelj prednik u predmetu kojim je odlučeno o odbijanju tužbenog zahtjeva zbog zastare (P 61/72) nije žalio protiv presude.

Nadalje, u ovom predmetu tužitelj ustaje tužbom protiv drugotuženog špeditera radi isplate iznosa od din. 292.094 spp s naslova naknade štete, nastale na taj način što je špediter u sporu P 531/74 propustio kao umješak na strani tužitelja pomoći tužitelju u sporu protiv brodara, jer mu nije predao svu potrebnu dokumentaciju za vodjenje tog spora, pa je zato tužitelj izgubio parnicu. Drugotuženi špediter se protivi tužbenom zahtjevu kao neosnovanom, a ujedno stavlja i prigovor zastare utuženog potraživanja tvrdeći da je od nastanka navodne obveze do podnošenja tužbe protekao trogodišnji zastarni rok.

Prvostepeni sud je nakon izvedenih dokaza i provedene rasprave donio presudu kojom je odbio tužbeni zahtjev u cijelosti u odnosu protiv obaju tuženih, a tužitelja obvezao da tuženima naknadi parnične troškove.

U obrazloženju prvostepene presude navodi se da je tužbeni zahtjev u odnosu protiv prvotuženog u prvom redu nedozvoljen jer se radi o pravomoćno presudjenoj stvari, a podredno i neosnovan, jer se zastarni rokovi ne mogu produžavati ugovorom stranaka, pa je takva ugovorna odredba ništava i nema pravnog učinka.

U odnosu na drugotuženog špeditera prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev uvažanjem prigovora zastare, jer smatra da je protekao trogodišnji zastarni rok.

Tužitelj je podnio žalbu protiv prvostepene presude u cijelosti zbog svih žalbenih razloga iz čl.342. ZPP i predlaže da se ista preinači i tužbeni zahtjev u cijelosti usvoji, ili podredno da se ista ukine. U žalbi ponavlja svoje navode iznesene tijekom prvostepenog postupka. Smatra da je prvostepeni sud iz izvedenih dokaza izveo neosnovan zaključak da je tužbeni zahtjev protiv

obaju tuženih neosnovan, jer da iz izvedenih dokaza proizlazi baš protivno, tj. da je tužbeni zahtjev osnovan. Ističe da do zastare potraživanja u odnosu na drugotuženog nije moglo doći iz razloga što je drugotuženi od strane tužitelja bio pozvan na miješanje na aktivnoj, tj. tužiteljevoj strani u predmetu br. P 61/72.

Drugostepeni sud je stao na stajalište da je žalba djelomično osnovana.

Nije osnovana žalba tužitelja u odnosu protiv prvotuženog iz slijedećih razloga:

Prema odredbi čl.5. Zakona o zastarjelosti potraživanja, zakonski zastarni rokovi ne mogu se produžavati sporazumom stranaka. Prema tome, baš i da je postojao ugovor između vjerovnika i dužnika (tužitelja i prvotuženog brodar) o produženju zastarnih rokova iz čl.128. ZUIPB-a, takav ugovor bi bio pravno nevaljan, tj. bez pravnog učinka. Prema tome, tužbeni zahtjev utemeljen na tvrdnji da se tuženi brodar nije držao ugovorom preuzete obveze da neće stavljati prigovor zastare i da je time povrijedio preuzetu obvezu u pogledu produžavanja zakonskog zastarnog roka - neosnovan je. Stoga je prvostepeni sud opravdano odbio tužbeni zahtjev protiv prvotuženog brodar.

Iz iznesenih razloga valjalo je odbiti žalbu tužitelja u odnosu protiv prvotuženoga, i potvrditi prvostepenu presudu u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen protiv prvotuženog brodar.

Prvotuženom brodaru nije priznat trošak drugostepenog postupka, jer za podnošenje odgovora na žalbu nije bila potrebna procesna radnja u smislu čl.144. ZPP.

Žalba tužitelja u odnosu na drugotuženoga osnovana je iz slijedećih razloga:

Neosnovano je stajalište prvostepenog suda da je tužbeni zahtjev upravljen protiv drugotuženoga neopravdan zato, što je istekao trogodišnji zastarni rok. Prvostepeni sud je, naime, propustio da pravilno ocijeni činjenicu da je tužitelj drugotuženoga pozvao na miješanje u spor na aktivnoj strani u predmetu br. P 531/74 dana 7.III 1972, odnosno predmetu br. P 61/72, i da prema izričitoj odredbi čl. 38. Zakona o zastarjelosti potraživanja ovakvo pozivanje na miješanje prekida zastarjelost, pa budući da od okončanja toga spora 16.XII 1975. (odluka Višeg privrednog suda Zagreb br. Sl 2132/75) do podnošenja ove tužbe, tj. tužbe u ovom predmetu, 10.II 1976. nije protekao trogodišnji zastarni rok.

S obzirom da, kao što je rečeno, prigovor zastare nije osnovan, a prvostepeni sud je propustio da raspravlja i odluči o osnovanosti tužbenog zahtjeva (u pogledu merituma stvari) u odnosu na drugotuženoga valjalo je pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti tome sudu radi ponovnog sudjenja o stvari, s time da odluči i o troškovima, pa je zato odlučeno kao u t. III izreke ove presude.

V.V.

Bilješka.- U gornjoj presudi je sud pravilno stao na stajalište da sporazumom stranaka nije moguće produljivati zakonom predviđjene zastarne rokove. Od ovog načela Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi u čl.679. za potraživanja iz ugovora o iskorištavanju brodova odstupa na način da stranke mogu, pošto je nastalo potraživanje, pismeno ugovoriti rok zastare koji je dulji od roka određenog zakonom. Ugovor koji nije sklopljen u pismenom obliku nema pravni učinak.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Sl-2662/77-2
od 31.I 1978.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, Mirko Braida

Prijevoz stvari željeznicom - Odgovornost željeznice - Šteta prouzročena vlagom izazvanom kišom - Ako željeznica učini vjerojatnim da je šteta na robu prouzročena kišom koja ima značaj više sile ne odgovara za štetu dok imalac prava ne dokaže da viša sila nije bila uzrok šteti

U ovoj pravnoj stvari radi se o dvjema parnicama radi isplate iznosa od 4.060,35 din. spp i radi isplate iznosa od 2.406,15 din. spp) u predmetima prvostepenog suda br. P-4292/77 i br. P-4293/77) spojenim radi provođenja jedinstvenog postupka iz razloga ekonomičnosti postupka. Radi se o predmetima u kojima vrijednost spora ne prelazi iznose od po 5.000 dinara, dakle o sporovima male vrijednosti u smislu odredbe čl.502. Zakona o parničnom postupku.

Tužitelj je osiguratelj, pa kao pravni sljednik (subrogatar) korisnika prijevoza kome je naknadio štetu nastalu zbog oštećenja robe od vlage tijekom željezničkog prijevoza, ustaje tužbom protiv vozara (željeznice) radi povrata (regresa) iznosa kojeg je podmirio korisniku prijevoza. Tvrdi da je vozar odgovoran za nastalu štetu na